

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
2024-2025 AKADEMİK YILI
GÜZ YARIYILI**

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI-I DERSİ

**ÖĞRENCİ GÖZLEM RAPORU HAZIRLAMA
KONULARI VE YÖNERGESİ**

1. GÖZLEM 1 – ÖĞRETMENİ TANIMA
2. GÖZLEM 2 – ÖĞRENCİYİ TANIMA
3. GÖZLEM 3 – OKUL MÜDÜRÜ VE OKUL KURALLARI, OKUL-
TOPLUM İLİŞKİSİNİ İNCELEME
4. GÖZLEM 4 – SINIF YÖNETİMİ VE İLETİŞİMİ İNCELEME
5. GÖZLEM 5 – ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİ İNCELEME

GÖZLEM 1 – ÖĞRETMENİ TANIMA

Bu etkinlikte bir gününüzü uygulama öğretmeninizin okuldaki bir günlük zamanını nelere, nasıl harcadığını öğrenmeye ayırınız. Bu bir gün içinde öğretmenin, mesleği ile ilgili olarak yaptığı bütün işleri, bunlara harcadığı zamanı not etmeye çalışınız. Özelde aşağıdaki hususlara odaklanınız:

- 1) Öğretmenin “öğretmenlik mesleği” gereği günlük olarak yaptığı faaliyetler nelerdir?
 - 1.1. Dersten önceki öğretim hazırlıkları
 - 1.2. Derslerden sonraki öğretim faaliyetleri
- 2) Öğretmenin sınıf içinde ve dışında okulda bir günü boyunca yaptığı bütün işlerin bir listesini yapınız. Listeye yazdığınız işlerden her biri için harcanan zamanı da tahmin etmeye çalışınız. Bu, size okuldaki bir günde öğretmenin yaptığı işlerin çeşitleri ve bunların günlük işler arasındaki ağırlığı hakkında bilgi sağlayacaktır. Topladığınız bu bilgiler, öğretmenliğe ve diğer görevlere harcanan zaman konusunda size bir fikir verecektir.
- 3) Öğretmenin kişisel ve mesleki gelişim için yaptığı faaliyetler ve uğraşlar nelerdir?
- 4) Gözlediğiniz öğretmene, bugünün onun okulda geçirdiği günleri temsil eden (rutin) bir örnek olup olmadığını sorunuz.
- 5) Öğretmene ayrıca, okuldaki görevi ile ilgili olarak ders dışı zamanlarında yaptığı (eğitim, sosyal, kültürel, sportif, vb.) başka işler/faaliyetler bulunup bulunmadığını da sorunuz ve böyle işler varsa onları da not alınız.
- 6) Öğretmenlerin okulda en çok karşılaştıkları/vakit ayırmaları gereken hususları (yönetim, mevzuat, diğer öğretmenler, öğrenci, veli, araç-gereç ve ekipman vb.) sorunuz.
- 7) Elde ettiğiniz tüm sonuçları kısaca not ediniz. Eklemek istediğiniz bir soru varsa veya öğretmenin eklemek istediği başka bir husus varsa bunları da dikkate alarak notlarınızı geliştiriniz.

YÖNERGE

- Tüm bu etkinlikleri kişisel gözlemlerinizi ve uygulama öğretmeni ile görüşmeler yaparak gerçekleştiriniz.
- Raporun son kısmına kişisel değerlendirme ve yorumlarınızı da katınız.

GÖZLEM 2 – ÖĞRENCİYİ TANIMA

Bu etkinlikte, sınıf rehber öğretmenine ya da uygulama öğretmenine danışarak okuldaki bir günlük çalışmalarını incelemek amacıyla bir öğrenci seçiniz ve gözlemleyiniz. Çalışmalarına hiçbir müdahalede bulunmadan, bu öğrenciyi sınıf içinde ve dışında bir gün boyunca gözleyiniz. Gözlemlerinizi sırasında dikkatinizi aşağıdaki noktalar üzerinde toplayınız:

- 1) Öğrencinin kişisel bilgileri ve gözlem yapılan sınıflar, dersler ve işlenen konular nelerdir?
- 2) Öğrencinin “Öğrencilik” gereği günlük olarak yaptığı faaliyetler nelerdir?
 - 2.1. Dersten önceki öğrenme hazırlıkları
 - 2.2. Derslerden sonra yapacağı öğrenme faaliyetleri

- 3) Her bir derste gerçekleştirilen başlıca etkinlikler nelerdir? Özellikle öğrencinin katıldığı etkinliklerin neler olduğunu, bunların sayısını ve çeşitlerini not almalısınız. Olanaklar ölçüsünde, öğrencinin bu etkinliklerden her birine harcadığı zamanı tahmin etmeye çalışmalısınız. Örneğin, öğrenci okuldaki bir günü içinde ne kadar zamanını oturup öğretmeni dinlemeye, öğretmenin ne yapmakta olduğuna bakmaya, öğretmenle etkileşimde bulunmaya, kendi başına veya diğer öğrencilerle çalışmaya, bunlardan daha başka bir iş yapmaya harcamaktadır?
- 4) Öğrencinin öğrenme stil ve şekli nedir?
- 5) Öğrencinin derslerini sevmeye ve sevmeme nedenleri nelerdir?
- 6) Öğrenci nasıl bir öğretmen ve ders işlenişi istemektedir?
- 7) Öğrencinin arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde karşılaştığı sorunlar ve nedenleri nelerdir?
- 8) Öğrencinin ders dışındaki zamanlarda yaptığı (eğitim, sosyal, kültürel, sportif, vb.) faaliyetler nelerdir?

YÖNERGE

- Tüm bu etkinlikleri kişisel gözlemlerinizi ve ders aralarında öğrenci ile görüşmeler yaparak gerçekleştiriniz.
- Raporun son kısmına kişisel değerlendirme ve yorumlarınızı da katınız.

GÖZLEM 3 – OKUL MÜDÜRÜ VE OKUL KURALLARI, OKUL-TOPLUM İLİŞKİSİNİ İNCELEME

Bu etkinlikte, uygulama okulundaki diğer öğretmen adaylarıyla da bir araya gelerek Okul Müdüründen bir randevu almak suretiyle, okulun idari işleyişi hakkında sizlere bilgi vermesi ve sorularınızı cevaplaması konusunda yardımlarını talep ediniz. (Okul müdürü, bu konuda size yardımcı olmak üzere başka bir kişiyi de görevlendirebilir.) Yapılacak toplantıda sorabileceğiniz sorulardan bazıları şunlar olabilir:

- Müdürün, okuldaki çalışmalarla ilgili başlıca amaçları nelerdir?
 - Müdür, okuldaki öğretmenlerden neler beklemektedir?
 - Müdürün, yeni öğretmenlerin okula ve görevlerine uyum sağlamalarındaki rolü nedir?
 - Okul müdürüne göre, başarılı öğretmenlerin özellikleri nelerdir?
 - Müdürün, öğrenci ve öğretmenlerde görmek istediği davranışlar nelerdir?
 - Okul yönetiminin yapısı nasıldır?
- 2) Sizler birkaç haftadır uygulama okulundasınız. Okuldaki gözlemlerinizi ve yukarıdaki soru önerilerinden yararlanarak, sizin ve arkadaşlarınızın Okul Müdürüyle yapılacak bir toplantıda tartışılmasını isteyebileceğiniz soruların neler olduğunu düşününüz, kendi sorularınızı oluşturunuz. Bu şekildeki bir çalışmayla, üzerinde tartışmak istediğiniz sorular konusunda arkadaşlarınızla kendi içinizde görüş birliğine ulaşmaya çalışınız.
 - 3) Uygulama Okulu Müdürünün konuşması esnasında notlar alınız. Daha sonra bu notlarınızı gözden geçirin ve göreve yeni başladığınızda sizin için önemli olabilecek noktaları belirlemeye çalışınız. Bir okulda sizden neler beklenebileceği, okula katkıda bulunmak için neler yapabileceğiniz gibi konular üzerine yoğunlaşınız.

YÖNERGE

- Tüm bu etkinlikleri müdür ya da görevlendirdiği kişi ile yapacağınız görüşmelerle gerçekleştiriniz.
- Raporun son kısmına kişisel değerlendirme ve yorumlarınızı da katınız.

GÖZLEM 4 – SINIF YÖNETİMİ VE İLETİŞİMİ İNCELEME

Bu etkinlikte, bir sınıfta etkili bir öğretim ortamının oluşturulmasını sağlayan sınıf yönetim becerilerini gözlemlemeye çalışınız. Gözlediğiniz her bir dersin konusu, saatini ve amaçlarını yazınız.

Gözlemde dikkat edileceğiniz noktalar şunlardır:

Dersin başlangıcında:

Öğrencilerin sınıfa girişlerinde kontrol nasıl sağlanıyor? Derse başlamadan önce sınıftaki öğrencilerin yerlerine yerleşmeleri ve dikkatlerini konu üzerine toplamaları için neler yapılıyor? Derse açık ve net bir şekilde başlanması nasıl sağlanıyor? Başka şeylerle ilgilenen ve sınıfa geç giren öğrencilere zaman kaybetmeden müdahale etmek amacıyla neler yapılıyor?

Ders sırasında:

Öğrencilere nasıl hitap ediliyor? (İsimlerini kullanılarak mı?) Öğrencilerle konuşurken nasıl davranılıyor? (Yüzlerine bakılıyor mu? İletişim ve beden dili nasıl?) Yönergelerin açık ve anlaşılır olması nasıl sağlanıyor? Sınıfın tümü nasıl görüş alanı içinde tutuluyor; sınıfın her köşesinde olup bitenden nasıl haberdar olunuyor? Gözlem yapılan derste ortaya çıkan istenmeyen öğrenci davranışlarına nasıl bir sınıf yönetimi stratejisi izleniyor? Derste sözel ve sözel olmayan iletişim davranışları nelerdir?

Stratejiler:

Yüzünü sınıfa dönük tutma, hareketli olma ve sınıf içinde dolaşma ve benzeri önlemler nasıl kullanılıyor? Etkinlikler arasındaki geçişler nasıl sağlanıyor? Sınıftaki bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamak için sorulardan nasıl yararlanılıyor? Övgü ve yaptırımlar kullanılıyor mu?

Ders sonunda:

Öğrencilerin toparlanması ve sınıftan çıkarılmasında sessizlik ve düzen sağlanıyor mu? Sınıf, bir sonraki ders öğretmenine nasıl hazırlanıyor?

Ayrıca, uygulama öğretmeniyle görüşme yaparak;

- Yukarıda kullandığı sınıf yönetimi stratejileri ve tekniklerini neden kullandığını,
- Bunların dışında başka hangi strateji ve tekniklerin etkili sınıf yönetimi için kullanılabileceğini düşündüğü,
- Kullanacağı sınıf yönetimi strateji ve tekniklerine karar verirken hangi ölçütleri (sınıf, konu, araç-gereç veya öğrencilerin başarı seviyeleri) dikkate aldığı,
- Derslerinde uyguladığı kuralları,
- Genel olarak derslerinde en çok karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerini,
- İstenmeyen davranışları sergileyen öğrencilere karşı uygulanan yaptırımların neler

olduğunu,

- Derslerinde öğrencilerini derse ve öğrenmeye karşı nasıl motive ettiğini,
- Derslerinde etkili iletişimi (öğretmen ile öğrenciler ve öğrenciler arasında) nasıl sağladığını,
- Derslerde zamanı nasıl etkili kullandığını (etkili zaman yönetimi) öğrenmeye çalışınız.

Topladığınız verileri analiz ederek, uygulama öğretmeninin sınıf yönetimi uygulamalarının hangi sınıf yönetimi anlayışına (otoriter, serbest, veya demokratik) ve modeline (tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel) dahil edilebileceğini ayrıntılı olarak tartışınız ve raporunuza yazınız.

Raporda ayrıca, elde ettiğiniz sonuçlardan hareketle öğretmenin nasıl bir öğretim anlayışı olduğunu yazınız.

YÖNERGE

- Tüm bu etkinlikleri kişisel gözlemlerinizi ve uygulama öğretmeni ile görüşmeler yaparak gerçekleştiriniz.
- Bu etkinlik kapsamında uygulama öğretmenin **en az üç dersini** izleyiniz.
- Raporun son kısmına kişisel değerlendirme ve yorumlarınızı da katınız.

GÖZLEM 5 – ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİ İNCELEME

Bu etkinlikte, kendi alanınızdan derslerinizin çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini gözlemleyiniz.

- 1) Olanak varsa aynı gün içinde, kendi alanınızdan **birkaç öğretmenin** dersini gözlemeye ve bu yolla, çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini görmeye çalışınız.
- 2) Gözlediğiniz öğretme-öğrenme etkinliklerinin bir listesini yapınız. Bu amaçla, aşağıda verilen örneğe benzer bir formdan/tablodan yararlanabilirsiniz. Derste bu etkinliklere ayrılan süreleri de gösteriniz. Etkinlikler sırasında öğretmen ve öğrencilerin neler yapmakta olduklarını belirtiniz.

Öğretme-öğrenme etkinlikleri ile ilgili bazı örnekler: Anlatım, soru sorma, ders kitaplarının kullanılması, görsel-işitsel araç kullanılması (hangi araç olduğu belirtilecek), gösteri (demonstrasyon), grup ve bireysel etkinlikler, metin çalışmaları, çalışma yaprakları üzerinde çalışılması, yazı yazılması, çizim yapılması gibi. Ayrıca, öğrencilerin hiçbir öğretme-öğrenme etkinliğine katılmadan sınıfta geçirdikleri zaman ile sınıfta kontrolün sağlanması için harcanan zamanı da not ediniz.

Öğretme-öğrenme etkinliklerine ilişkin bir gözlem kaydı örneği:

SINIF	Öğrenci sayısı.....	Konu.....
SAAT	Öğretmen etkinliği	Öğrenci etkinliği
09:30	Sınıfa soru sorar	Soruları yanıtlar
	Musikimizdeki dini motifleri anlatır	Dinler

09:40	Materyalleri verir sınıfta dolaşır ve gruplarla konuşur	Gruba verilen materyali kullanarak sorulara yanıt bulmaya çalışır
...

- Her dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmen ile gözden geçirin ve bu görüşme ile ilgili düşüncelerinizi not ediniz. Bu görüşmede öğretmene şu soruları sorabilirsiniz:
 - Yukarıda kullandığı öğretim yöntemleri ve tekniklerini neden tercih ettiğini,
 - Bunların dışında başka hangi öğretim yöntemleri-tekniklerinin işlenen konuların öğretimi için kullanılabileceğini,
 - Genel olarak derslerinde hangi öğretim yöntem-tekniklerini kullandığını ve nedenlerini,
 - Kullanacağı öğretim yöntem- tekniklerine karar verirken hangi ölçütleri (sınıf, konu, araç-gereç veya öğrencilerin başarı seviyeleri) dikkate aldığı,
 - ...
- Derste her bir etkinlik türü için ne kadar zaman harcanmakta olduğunu, yüzdeler şeklinde ifade ediniz.
- Bulgularınızı değerlendiriniz ve değerlendirme sonuçlarını not ediniz.
- Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışınız.
- Gözlemlerinizi, bunlar üzerindeki çalışmalarınız ve arkadaşlarınızla yaptığınız tartışmalardan, öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin olarak çıkardığınız sonuçları yazınız.

YÖNERGE

- *Tüm bu etkinlikleri kişisel gözlemlerinizi ve uygulama öğretmeni ile görüşmeler yaparak gerçekleştiriniz.*
- *Bu etkinlik kapsamında uygulama öğretmenin **en az üç dersini** izleyiniz.*
- *Raporun son kısmına kişisel değerlendirme ve yorumlarınızı da katınız.*

YÖNERGE: Etkinlik dosyasının biçimsel yapısına ilişkin:

- Dosyanız klasik mavi arka kapağı olan, içine poşet dosyalar yerleştireceğiniz bir dosya olmalıdır. Uygulama öğretim elemanınız isterse raporunuzu fiziki bir dosya olarak değil, bilgisayar ortamında da kabul edebilir.
- Dosyalarınızın ön kapak sayfası sizin, uygulama okulunun, uygulama öğretmenin bilgilerinin yer aldığı bir sayfa olmalıdır.
- Etkinlik raporlarınız en az bir sayfa olmalıdır.
- Etkinlik raporlarınızı kendi içinde giriş, gelişme ve sonuç akışına göre yazınız.
- Metninizin yazı karakteri Times New Roman, puntosu 12, iki yana yaslı, 1,5 satır aralıklı ve kenar boşlukları dört taraftan da 2,5 olmalıdır.